

Plus Exclusief

Marjorie Boston: 'Waar worden de theaters neergezet met meer kleur? Niet in Amsterdam-Centrum'

Marjorie Boston: 'Amsterdams is: teruglachen als ze naar je lachen. Als je hier komt wonen, kun je niet anders dan ook zo worden.' BEELD ERIK SMITS

Marjorie Boston groeide op in Osdorp toen daar nog boerderijen stonden. Ze werkt meer dan twintig jaar in de theaterwereld. 'Ik zie geen divers publiek. Als ik in het ITA kom, voel ik me een einzelgänger.'

Robert Vuijsje 8 juli 2023, 03:00

De dochter van Marjorie Boston kwam net terug van een periode in Londen toen ze samen op een terras zaten, op het Marie Heinekenplein. "We zaten daar

De dochter van Marjorie Boston kwam net terug van een periode in Londen toen ze samen op een terras zaten, op het Marie Heinekenplein. “We zaten daar lekker in de zon en ik was aan het opscheppen over hoe gemengd deze stad is en dat we zo mooi met elkaar samenleven, blablabla.”

“Mijn dochter zei: kijk dan om je heen, hoeveel zwarte mensen zie je hier, op dit hele terras? Ik ging kijken en wij waren de enigen. In Londen, waar ze net vandaan kwam, is overal een mix. Als je in Amsterdam zwarte mensen op een terras wil zien, moet je naar Zuidoost, voor mensen van Turkse of Marokkaanse afkomst naar Nieuw-West.”

“Nadat mijn dochter dat had gezegd, ging ik erop letten. En ze had gelijk: we mengen niet. Zelf werk ik in het theater, al meer dan twintig jaar. In Amsterdam hebben we mooie, grote gebouwen, maar ik zie daar geen divers publiek. Als ik in het ITA kom, voel ik me een einzelgänger. Wil ik me thuis voelen, dan moet ik naar een voorstelling die we zelf hebben gemaakt.”

“Voor zover er kleur is bij de makers: dan worden ze op het toneel gezet. Niet erachter, waar het beleid wordt bepaald. Waar worden de theaters neergezet met meer kleur, waar je een afspiegeling kunt zien van de inwoners van deze stad? Podium Mozaïek zit in West, het Bijlmer Parktheater in de Bijlmer, de Meervaart in Nieuw-West. Niet in het centrum. Het mengt niet.”

Marjorie Boston werd geboren in Suriname en was 6 toen ze naar Nederland verhuisde. Dat gebeurde begin jaren zeventig. “Dus je kunt zelf uitrekenen hoe oud ik ben. De moeder van mijn moeder is een indiaan, van de Arawakstam. Zij geloven in de natuur, de omgeving. De zon die opkomt en ondergaat, dat is je tijdslijn. Leeftijd bestaat niet. Ik volg haar daarin.”

Hoe kwam je naar Amsterdam?

“Mijn moeder trouwde heel jong, omdat ze zwanger was. Ik werd geboren toen ze 18 was. Ze zat in een toxic huwelijk met mijn vader. Haar vader zag dat het misging en greep in, zelf was ze te jong om dat te doen.”

“Hij zei: jij gaat op het eerste vliegtuig naar Nederland. Een oudere zus kon haar opvangen. De kinderen kwamen toen ze gesetteld was. Mijn moeder woonde in een flat in Osdorp.”

Hoe was dat?

“Een nieuwe buurt, waar in die tijd nog boerderijen stonden. Die waren gewoon van Amsterdammers, mensen met Amsterdamse accenten. Veel tuinbouw. De kinderen zaten bij mij op school.”

“In de jaren erna werden die landerijen vervangen voor meer nieuwe flatgebouwen. De buurt werd gemengder, er kwamen kinderen bij uit Marokko en

“In de jaren erna werden die landerijen vervangen voor meer nieuwe flatgebouwen. De buurt werd gemengder, er kwamen kinderen bij uit Marokko en Turkije. De witte Nederlanders verhuisden naar Purmerend.”

“Ik was heel verlegen, ik zei niets en als tegen mij werd gesproken, begon ik te huilen. Als mijn moeder me naar de bakker stuurde, durfde ik niets te zeggen en liet ik iedereen voorgaan. Het veranderde door de school waar ik op zat, van het jenaplan. Muziek en theater waren daar belangrijk. Ik kon een vorm vinden om mezelf te tonen.”

“In groep 8 merkte ik voor het eerst de institutionele ongelijkheid. Ik had goede resultaten, was een van de besten van de klas, maar ik kreeg een mavo-advies. Tegen mijn moeder zei ik dat ze het moest aanvechten. Ze zei er wel iets over tegen de leraar, alleen niet genoeg. Mijn grootste pijn is dat zij het toen niet meer heeft bevochten.”

“Op de middelbare school kwam ik in een gang, die waren er toen veel in Nieuw-West. Je had de Monks en wij waren de Lady Monks. Ze vochten met andere gangs, uit de Kinkerbuurt of de Bijlmer. Ik was de *negotiator*, die wilde zorgen dat er niet werd gevochten, ik zei: het kan ook anders, *female power* en zo. Ik ging fashionshows organiseren.”

Wat wilde je worden?

“Doris Day. De actrice die ook zong, de *good girl*. Maar als Calamity Jane was ze weer butch, een androgyne cowboy. Ik wilde ook die variëteit. Een Oscar hoefde ik niet te winnen, ik wilde in de geschiedenisboeken komen, het verschil maken.”

Waren er veel mogelijkheden?

“Nee. Mijn moeder werd gek van me. Al mijn gekkigheid in huis, ik speelde rollen en typetjes en kleepte me bizar. Zij schreef me in voor een project van Rufus Collins en Henk Tjon. Een toneelstuk over de slavenopstand op Haïti. Ik was woedend dat ze me had ingeschreven, maar ik deed wel auditie en ik werd aangenomen. Zo begon het.”

“Rufus Collins was een Amerikaan, een ervaren man. Zijn boodschap was: op hun witte scholen zullen ze jou nooit aannemen, zij begrijpen ons niet, we moeten het zelf doen.”

“Ik dacht: ik ga naar de Theater Academie. Daar begon ik hetzelfde te doen als in die gang, connecties maken, groepen samenbrengen. Als er op de opleiding een feest was, bracht ik uit mijn netwerk een dj of een rapper om daar op te treden.”

“Wat ik deed, viel op. Voor mij waren die connecties vanzelfsprekend, maar in die wereld was het nieuw. Ik werd gevraagd door het ministerie van OCW om mee

“Wat ik deed, viel op. Voor mij waren die connecties vanzelfsprekend, maar in die wereld was het nieuw. Ik werd gevraagd door het ministerie van OCW om mee te denken over beleid. Sindsdien heb ik dat gedaan, op allerlei manieren. Maar of we er in al die jaren veel mee zijn opgeschoten: nee, niet genoeg.”

Marjorie Boston richtte in Amsterdam een aantal theaterorganisaties op. Achtereenvolgens Made in da shade, MC Theater en nu Rightaboutnow Inc. In 1998 deed ze mee aan de documentaireserie *Girls, Girls, Girls*, waarin een groep diverse vrouwen vertelde hoe het was om in Nederland op te groeien. Nu, 25 jaar later, zijn de vrouwen opnieuw opgezocht. De aflevering van Marjorie Boston wordt uitgezonden op 17 juli op NPO 2.

Waar gaat *Girls, Girls, Girls* over?

“*Black female leadership* en de route erheen. Voor mij gaat het vooral om de overdracht naar een nieuwe generatie. Het is deze keer geregisseerd door Soulaima El Khaldi, die ons als jong meisje had gezien in 1998. Nu vroeg zij zich af: hoe gaat het met die vrouwen?”

Is er veel veranderd sinds 1998?

“Die veranderingen zijn er wel, maar ze gingen heel langzaam en ik ben er achterdochtig over. Mijn hoop is gevestigd op de nieuwe generatie. Mijn kinderen, jouw kinderen – zij kijken minder eenzijdig. En ze beseffen, meer dan de generatie hiervoor, dat zij op onze schouders staan.”

“Wat ik moeilijk heb gevonden: voor zwarte theatergroepen moest er steeds iets nieuws komen. Nieuwe, jonge mensen die vanuit het niets wat moesten beginnen. Wat er al was, kon weer weg en kreeg geen subsidie meer.”

“Tegen ITA zal niemand zeggen: het is tijd voor nieuwe mensen, jullie kunnen nu wel weg, jullie ervaring is niet meer nodig. Tegen zwarte groepen wordt dat wel gezegd. Steeds weer opnieuw.”

“Bij de laatste ronde heeft *Rightaboutnow Inc.* geen subsidie meer gekregen. Alsof tegen ons wordt gezegd: jullie zijn niet meer belangrijk. Zo kun je als bevolkingsgroep niets opbouwen.”

“Op het Westergasterrein, waar het MC Theater zat, hadden wij voor het eerst stenen, daar zijn echt grote projecten begonnen, we speelden een belangrijke rol in de groei van ADE. Tegen ons werd toen gezegd: jullie kunnen mensen klaarstomen voor de écht grote jongens, de belangrijke gezelschappen. Waarom zouden wij geen belangrijk gezelschap kunnen zijn in deze stad?”

CV

Marjorie Boston is executive & artistic director van Rightaboutnow Inc. *Girls, Girls, Girls* wordt uitgezonden op